

NÁVRH NA PŘEMĚNU STÁVAJÍCÍHO FILTRU V AREÁLU DOLNÍCH VÍTKOVIC

Zadání vyhlášovatele soutěže bylo přeměnit tento průmyslový objekt na sochu znázorňující boha Radegasta.

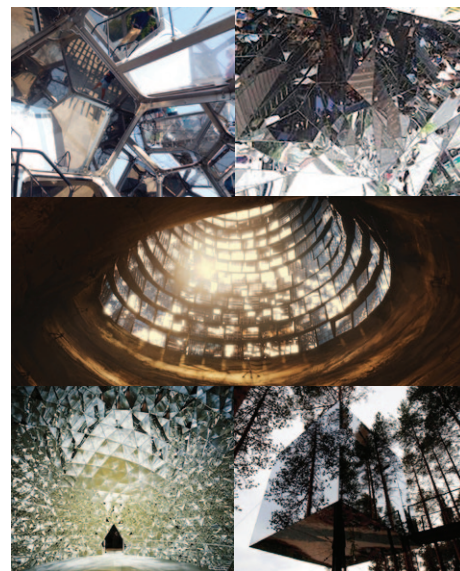
S vědomím všech požadavků navrhuji zachovat stávající objekt v co nejautentičtější podobě. Mám tím na mysli hlavně formální autenticitu. Podle mého názoru by se mělo s tímto zařízením zacházet jako s originální technickou památkou. Filtr bych v tomto případě připodobnil například vzácnému automobilovému veteránu. Proto by tedy mělo jít o svého druhu „restaurátorský“ zákrok. V bodech následně navrhuji kroky, které by měly vést k záchraně a k následnému upgradu objektu, který by měl rovněž zaručit jeho aktualizaci, související rovněž i s vybavením pro budoucí užívání.

1. Je nutné zastavit rozklad objektu, aby dále nedocházelo k jeho narušování z důvodů vlivu povětrnostních podmínek. Proto musí být očištěn na zdravý materiál a konzervován. To se týká rovněž veškerého zařízení, které je součástí objektu, protože je možné, že by mohlo být v budoucnu nadále využíváno (například naviják v horní budce, krabice na různé ovladače atd.). Příliš zkorodované partie by měly být nahrazeny náhradními díly, pokud je to možné.

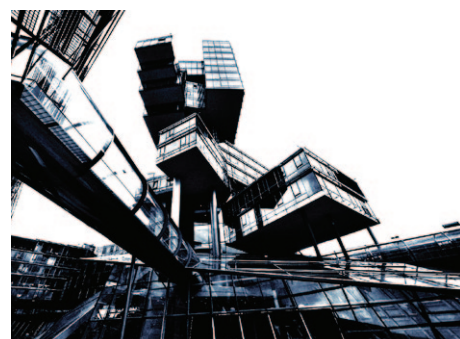
2. Kapotáž tvořící charakteristický tvar monumentu by měla být stejně jako u karoserie automobilu nahrazena novým povrchem, který v tomto případě souvisí s ideovou podstatou i budoucím využitím. Inspirací v tomto případě je hned několik.

Má-li jít o božstvo (Radegast), navrhuji zvolit takový povrch, aby vzbuzoval v divákovi pocit lehkosti až transcendence s jemnou dávkou přízračnosti. Proto přemýšlím o materiálu, který je velmi vlastní architektuře, ale i zařízením typu hvězdáren, majáků atd. Jde o materiál schopný odrážet světelné paprsky, jako je zrcadlo, chromový plech, odrazové fólie atd. Podobného efektu bylo užíváno u monumentů již od starověku velmi často, např. „Rhodský kolos“ představující slunečního boha Hélie (taktéž boha slunce). Byl údajně z leštěného bronzu. Další případy (Athéna na Parthenonu, Zeus na Olympu) byly pokryté zlatem. Povrch, který odrážel světlo, vzbuzoval pocit poloprůsvitnosti – transcendence. Stejně tak je tomu u kupolí kostelů, buddhistických pagod atd.

Materiálů odrážejících světlo se i dnes užívá k optickému odlehčení velkých hmot, např. u mrakodrapů. Náš Radegast by tedy obdržel jakési brnění jako ctnostný rytíř Lancelot. Objekt by se stal kontrastním svému okolí. Myslím, že výjimečnost tohoto druhu božstvům přináležejí. Stane se dominantou mezi dominantami, vybroušeným drahokamem, ve kterém se budou ostatní „obří“ zrcadlit. Zde bych chtěl jen zdůraznit, že nehodlám použít žádný cizorodý sochařský prvek, který by měl antropomorfizovat toto industriální zařízení. Vše by mělo zůstat tak, jak je, tedy ve stylu industrialu.

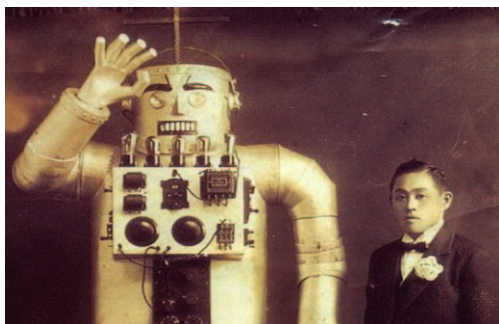
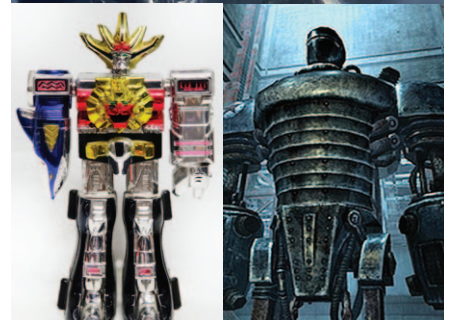
Výhodou takového zákroku je i ochrana původního materiálu a absence korozivní degradace skla samotného. Měl by se aplikovat v podobě desek vsazených do takřka k tomu určeným „mřížovým“ rámečkům – výztuh. Toto žebroví by mělo být vidět a svým povrchem může kontrastovat se zářivými tabulkami. Navrhuji techniku pískování a následnou povrchovou úpravu grafitovým nátěrem.

Dále je nutné si uvědomit, že zcela jistě nebude povrch objektu tvořit pouze zrcadlová plocha. Bylo by praktické, kdyby byly jeho součástí i sluneční kolektory, a to zejména všude tam, kam dopadá co nejvíce slunečních paprsků. Ty by mohly zásobovat energii restauraci v základně monumentu, popřípadě různá zařízení spojená s chodem objektu nebo jeho programem. Součástí fasády budou i další objekty – reproduktory, reflektory, neony, zářivky, kamery, monitory, to vše se bude na povrchu zrcadlit a hrát tak svoji plánovanou estetickou roli. Budou zejména podtrhovat a gradovat estetiku jakéhosi mýtického stroje, přicházejícího z jiné reality.

Další inspirací pro takto zvolenou estetiku jsem našel ve světě hi-tech, a to jak vysokého umění, např. architektury – zde bych uvedl například Centre Pompidou (Renzo Piano & Richard Rogers) a Lloyds Insurance building (Richard Rogers) nebo Aoyama Technical College (Makoto Sei Watanabe), tak z oblasti popu, designu a science-fiction popřípadě vizuálů souvisejících s robotikou.

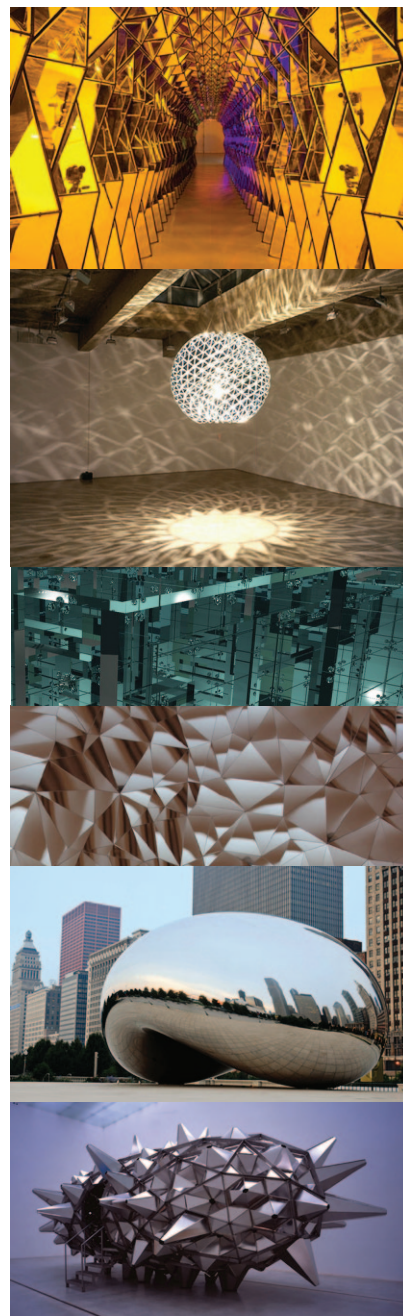

3. Co se týká **všudypřítomné konstrukce**, měla by být zrovna tak ošetřena a opatřena vhodným nátěrem, který by zvýraznil její estetické kvality. Volbu barevného nátěru bych velmi rád konzultoval s architektem, zabývajícím se renovací celého areálu. Předběžně navrhuji barvu výraznou, odlišující se od všeho kolem, například tmavě rudou až šarlatovou.

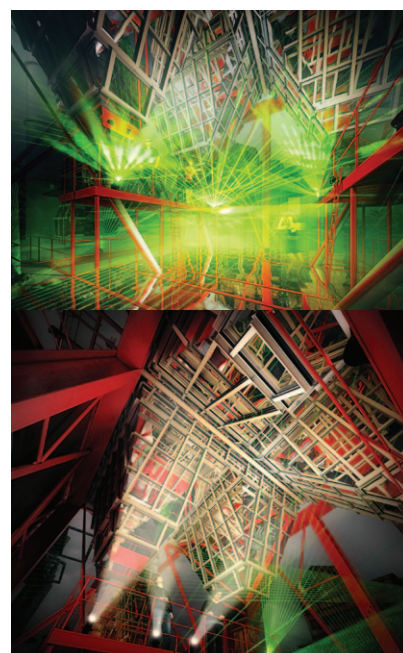
Konstrukce by neměla sloužit pouze původní funkci, ale měla by se stát víceúčelovou strukturou. V první řadě by se dala velmi dobře ozvučit pomocí snímačů citlivých na vibrace, a to tak, aby ji mohli návštěvníci interaktivně rozeznít, například pouhým poklepáním, smýkáním, chůzí apod. Naskýtá se tu celá řada možností, co s konstrukcí v tomto smyslu dělat. Lákavá je například varianta využít ji jako theremin (elektronický hudební nástroj; je to první hudební nástroj, na který se hraje, aniž by se ho hráč jakkoli dotýkal). Pro ovládání zvukových generátorů lze využít nejrůznějších snímačů reagujících na přítomnost a pohyb návštěvníků, vlivy vnějšího prostředí, počasí atd. Zvukové sekvence lze též spouštět autonomně podle předem připraveného časového plánu. Zvukovou složku bude možné obměňovat podle potřeb probíhajících akcí. V tomto případě bych rád spolupracoval s Milanem Guštarem, který má v oboru elektroakustiky a interaktivity veliké zkušenosti a jistě i pro něho by byl tento projekt velkou výzvou.

Konstrukce filtru je dále vhodné využít k uchycení různých zvukových systémů, strun, reproduktorů, sound systému, ale i reflektorů a různých efektů, například i divadelní techniky, toroidu atd. Spodní partie tvořící přirozené pódium přímo vybízí k využití pro divadelní představení, koncerty nebo i různé společenské události související s chodem plánované restaurace.

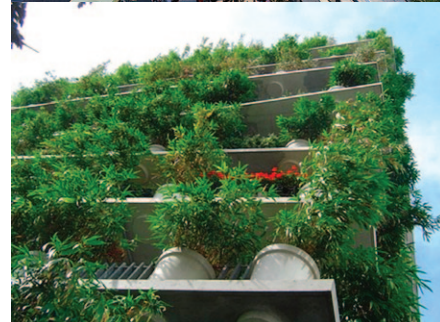
Část konstrukce, která je pro mě nanejvýš inspirativní, je dominantní schodiště na průčelí filtru. Velmi by mě lákalo nechat jej upravit tak, aby se stalo bezbariérovým, tedy aby na jeho zpevněné konstrukci mohli (na bezbariérové plošině) takřka „létat“ vozíčkáři. Jsem si však vědom možné problematičnosti tohoto řešení, proto výsledná realizace tohoto návrhu by měla být důsledně prodiskutována kompetentními odborníky. Zatím jej chápu v rovině „sociální atrakce“.

4. Inspirativní spodní část filtru tvoří tři na špičku postavené jehly; tato část by se měla stát srdcem celého objektu. Prostor tvoří tři pilíře filtru. Jejich tvar vytváří zvláštní „pseudokubistický“ prostor, který by po osazení zrcadly mohl vytvořit velmi unikátní prostředí, jakési „op-artové podkroví“, zrcadlovou platónskou jeskyni, konkávní disko kouli, či spíše krystal, zrcadlový sál umožňující světelné, optické experimenty, laserové instalace, zvukové prostorové kompozice, různé echové jevy. Mělo by jít o originální víceúčelový experimentální prostor, na jehož využití by se mohla podílet i různá specializovaná pracoviště, zabývající se vědou a uměním, současnými médii apod. Jedním z nich je např. Institut intermédií na ČVUT nebo Time based media na FUD UJEP v Ústí nad Labem, ale i jiné intermediaální ateliery. Co se týče práce s prostorem, rád bych zde uvedl pár příkladů prací z oblasti současného umění, které se takovými fenomény zabývají (viz obrazová část). Další neméně důležitou potenci tohoto specifického prostoru vidím v jeho propojení s restaurací, která se bude nacházet pod ním. Je logické, že takový prostor vybízí ke slavnostem, různým párty atd.

5. Snad nejdůležitější zásah do vizuality filtru by se měl nacházet na úplném vrcholu stavby. Doslova by měl korunovat celý projekt. Je-li Radegast bohem slunce, měl by být zářivý, a jelikož je i bohem pohostinnosti, plodnosti a úrody, navrhuji na jeho vrcholu vybudovat zahradu. Plošina na střeše obroubená masivními železnými mantinely k takovému zásahu přímo vybízí. Současné trendy v revitalizaci zdevastovaných industriálních resortů směřují k propojení industrialu s přírodou. Jedna z velmi zdařilých realizací se podařila v Duisburgu, kde se nachází areál „Landscape Park Duisburg Nord“. Zahrada by měla být volně přístupná veřejnosti, a tak by se filtr mohl stát i pozorovatelnou, zahradní rozhlednou. V budoucnu by bylo možné zahradu propojit i s restaurací v přízemí. Její majitel by se o její kultivaci mohl starat. Její součástí by mohla být i zeleninová a bylinná zahrádka, která by mohla zásobovat restauraci bio produkty. Zde se nabízí i možnost využití budky na vrcholu objektu jako integrální součásti zahrady. Já si představuji hybridní prostůrek plný zeleně, například skleník spojený s vyhlídkovou terasou nebo kavárnou. Na šikmých plochách po stranách zahrady by bylo praktické umístit sluneční kolektory, popřípadě také menší větrnou elektrárnu. Objekt by tak mohl být energeticky soběstačný.

Návrh na model umístěný na EXPU

Model by měl být přesnou kopií budoucí realizace. Jeho výsledná podoba bude tedy něčím, co připomíná robota v nadživotní velikosti, jukebox, herní automat, hrací skříň atd. Co se týká materiálu a konstrukce, je možné, aby byl vyroben v souladu s požadavky nastavenými zadavatelem.

Tělo bude pokryto materiálem odrážejícím světlo (zrcadly). Veškeré konstrukce budou kovové a ponese podobná zařízení – kameru, fotobuňky reagující na pohyb diváků, mlhovač, reflektory, reproduktory atd. Skelet bude samozřejmě interaktivní, takže by mohl sloužit jako hudební nástroj. Na těle filtru bude umístěn i monitor, přehrávajcí informační film o regionu Moravskoslezského kraje a speciálně o revitalizaci Vítkovických železáren. Součástí budou i vizualizace přestavby filtru. Interakce může být spojená s přímým kontaktem diváka s objektem, tedy s hudebním nástrojem, ale může také probíhat prostřednictvím čidel, po jejichž aktivaci může např. Radegast začít mluvit, informovat návštěvníka o všem možném, snímat jeho tvář a promítat ji na vlastní povrch – monitor. Tím se divák stane Radegastem atd. Možností je celá řada.

Divák může mít i možnost využít objekt jako pípu na pivo Radegast a sám si natočit půllitr.

Na střeše filtru budou samozřejmě umístěny opravdové rostliny (bonsaje atd.). Zmenšenina větrné elektrárny.

